

Zagotavljanje podatkov in znanja za doseganje
evropskih okoljskih in podnebnih ambicij

Strategija agencije EEA in Eioneta za obdobje 2021–2030



Oblikovanje naslovnice: PomilioBlumm
Fotografija na naslovnici: PomilioBlumm
Prelom: PomilioBlumm – EEA

Pravno obvestilo

Vsebina te publikacije ni nujno skladna z uradnimi mnenji Evropske komisije ali drugih institucij Evropske unije. Evropska agencija za okolje ter osebe ali podjetja, ki delujejo v imenu agencije, niso odgovorni za uporabo informacij iz tega dokumenta.

Obvestilo o avtorskih pravicah

© Evropska agencija za okolje, 2021.

Reprodukcija je dovoljena ob navedbi vira.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2021

Več informacij o Evropski uniji je na voljo na svetovnem spletu (<http://europa.eu>)

ISBN 978-92-9480-360-3

doi: 10.2800/92395

O agenciji EEA in Eionetu

Evropska agencija za okolje (EEA) je agencija Evropske unije. Naša naloga je zagotoviti zanesljive in neodvisne informacije o okolju in podnebj. Evropska unija je uredbo o ustanovitvi agencije EEA sprejela leta 1990, agencija pa je v Kopenhagenu začela delovati leta 1994. Z uredbo je bilo vzpostavljeno tudi Evropsko okoljsko informacijsko in opazovalno omrežje (Eionet). Eionet je partnersko omrežje agencije EEA ter njenih držav članic in sodelujočih držav. Vključuje tudi evropske tematske centre – konzorcije evropskih organizacij s strokovnim znanjem na specifičnih področjih okolja –, ki zagotavljajo podporo državam članicam agencije EEA in Eioneta.

Da bi podprli oblikovanje politik v Evropi, tesno sodelujemo z nacionalnimi in evropskimi institucijami, zlasti z Evropsko komisijo, Evropskim parlamentom in Svetom Evropske unije.

eea.europa.eu/about-us

Evropska agencija za okolje
Kongens Nytorv 6
1050 København
Danska

Tel. št.: +45 33 36 71 00
Spletišče: eea.europa.eu/sl

Zagotavljanje podatkov in znanja za doseganje
evropskih okoljskih in podnebnih ambicij

Strategija agencije EEA in Eioneta za obdobje 2021–2030



V tem dokumentu so predstavljeni vizija in strateški cilji, ki bodo oblikovali delo Evropske agencije za okolje ter Evropskega okoljskega informacijskega in opazovalnega omrežja v prihodnjih desetletjih. Delo se bo izvajalo na petih delovnih področjih, opredeljenih v dokumentu. Podrobnejše informacije o konkretnih dejavnostih bodo na voljo v enotnih programskih dokumentih.

Evropska agencija za okolje ter Evropsko okoljsko informacijsko in opazovalno omrežje

Zagotavljanje z dokazi podkrepljenega znanja o evropskem okolju in podnebj

O nas

Evropska agencija za okolje (EEA) ter Evropsko okoljsko informacijsko in opazovalno omrežje (Eionet) od leta 1994 evropskim državljanom in oblikovalcem politik zagotavljata podatke in informacije o evropskem okolju in podnebj. Danes naše obsežno omrežje povezuje več sto institucij iz 38 držav članic in sodelujočih držav.

Zbirka znanja, ki smo jo ustvarili skupaj, je obširna, zajema pa vse od izmenjave podatkov meritev kakovosti zraka v skoraj realnem času po vsej Evropi do dokumentiranja trendov in napovedi glede emisij toplogrednih plinov, zagotavljanja satelitskih podatkov o pokrovnosti tal ter priprave celovitih ocen stanja evropskega okolja in podnebj.

Zakaj sta EEA in Eionet edinstvena?

- **Omrežje, usmerjeno v dodajanje vrednosti:** povezovanje institucij po vsej Evropi in zagotavljanje primerjalnih analiz, krepitev zmogljivosti, racionalizacije in izmenjave primerov dobre prakse.
- **Podatkovna infrastruktura:** inovativna infrastruktura za elektronsko poročanje za nacionalne in mednarodne podatkovne tokove, podprta s postopki zagotavljanja kakovosti.
- **Znanje, podkrepljeno s podatki:** vključuje ocene, kazalce in analize napredka pri doseganju cilja, ki temeljijo na najobširnejšem in ažurnem zbiranju podatkov o okoljskih in podnebnih temah.
- **Podpora politiki:** uveljavljena vloga razširjanja znanja, ki temelji na tesnem sodelovanju z oblikovalci politik po vsej Evropi in prispevanju h ključnim svetovnim procesom.
- **Analitično strokovno znanje:** zmožnost ocenjevanja napredka, obetov, dejavnikov sprememb in morebitnih odzivov politike, ki zajema raznovrstne okoljske in podnebne teme.

Odzivanje na prihodnje izzive

Za krepitev odpornosti so potrebne ambiciozne politike, podprte z operativnim znanjem

V prihodnjem desetletju bo morala Evropa reševati okoljske in podnebne izzive, kakršnih še ni bilo, hkrati pa spodbuditi okrevanje po vplivih pandemije covid-19 na gospodarstvo in družbo. Evropski zeleni dogovor in z njim povezani ukrepi za spodbujanje zelenega okrevanja odražajo ambicije, ki jih morajo izpolniti Evropska unija in evropske države, tako da določijo dolgoročne cilje s konkretnimi ciljnim vrednostmi in oblikujejo nove finančne instrumente.

Agencija EEA je v poročilu Evropsko okolje – stanje in napovedi 2020 (SOER 2020) pozvala k sistemskemu odzivanju na okoljske in podnebne izzive z ukrepi na številnih področjih. Ključno je celovito izvajanje zdajšnjih okoljskih in podnebnih politik, da bi se izvedle pomembne izboljšave. Popolna vključitev ciljev trajnostnega razvoja v družbeno-ekonomske politike in ukrepe bo pripomogla tudi k temu, da se dosežejo stroškovno učinkoviti in pravični prehodi na trajnostnost. Poleg tega mora Evropa ustvariti razmere za bolj trajnosten življenjski slog. Zato je treba okrepiti ozaveščenost javnosti o učinkih potrošnje ter zavezanost podjetij k podpori potrebnih prehodov. Brez usklajenih prizadevanj na svetovni ravni številni cilji ne bodo doseženi, zato bo morala Evropa s svojim vplivom pritegniti sosedstvo in ves svet.

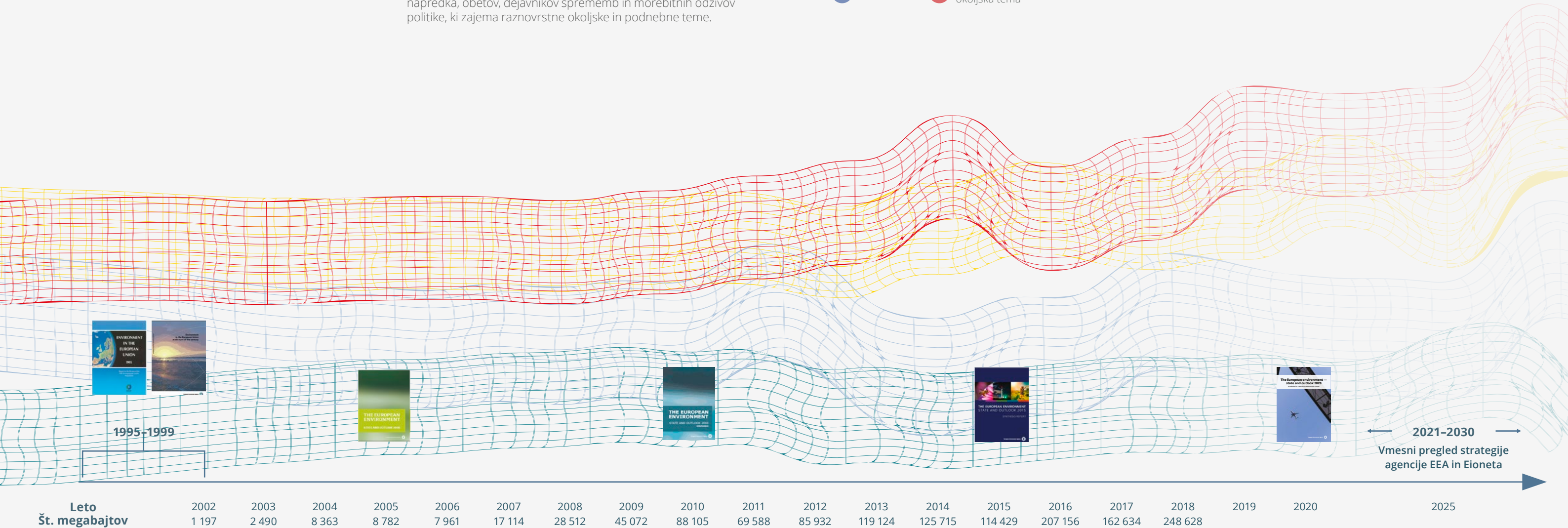
Izbire oblikovalcev politik, podjetij in državljanov v prihodnjem desetletju bodo vplivale na to, kdaj in kako bo Evropa izpolnila svoje ambicije. Strategija agencije EEA in Eioneta za obdobje 2021–2030 bo te izbire podprla, tako da bo zagotovila operativno znanje o trendih, obetih in rešitvah za trajnostno Evropo.

Skokovit porast podatkov

- Zrak in podnebje
- Trajnostnost in blaginja
- Narava
- Več kot ena okoljska tema

Na podlagi izhodiščnega leta 2002 (začetek delovanja orodja za poročanje Reportnet) je mogoče ugotoviti, da ta grafični prikaz kaže stalno rast prejetih podatkov, za štiri okoljske teme.

Danes obravnavamo skoraj 250-krat več podatkov kot leta 2002.



Strategija agencije EEA in Eioneta za obdobje 2021–2030

Zagotavljanje podatkov in znanja za doseganje evropskih okoljskih in podnebnih ambicij

Kaj želimo doseči: vizija za leto 2030

EEA in Eionet bosta omogočila trajnostno Evropo, z zaupanja vrednim in uporabnim znanjem, v podporo sprejemanju informiranih odločitev o prednostnih nalogah in rešitvah, v skladu z ambicijami evropske politike.

Preseganje meja skupnosti članov Eioneta

V skladu z ambicijami evropskega zelenega dogovora mora Evropa delovati na svetovni ravni, skupaj s svojim soseditvom in partnerji. Da bi podprli te ambicije, zlasti v državah Zahodnega Balkana in neposrednem soseditvu Evrope, bomo uporabili strokovno znanje in vire.

Ambicije evropske okoljske in podnebne politike

Reševanje okoljskih in podnebnih izzivov je najpomembnejša naloga našega časa. Da bi dosegli trajnostno prihodnost, pobude politike, vključno z evropskim zelenim dogovorom, pozivajo k ukrepanju na naslednjih področjih:

- ustaviti je treba izgubo biotske raznovrstnosti in obnoviti ekosisteme;
- do leta 2050 je treba doseči ničelno stopnjo neto emisij toplogrednih plinov in odpornost proti podnebnim spremembam;
- izpolniti je treba cilj ničelnega onesnaževanja za okolje brez strupov;
- zagotoviti je treba učinkovito rabo virov v krožnem gospodarstvu;
- trajnostnost je treba vključiti v vse politike EU.

Imeli bomo osrednjo vlogo pri podpiranju okoljskih in podnebnih ukrepov v okviru teh ključnih evropskih politik in pri izvajanju 8. okoljskega akcijskega programa.

Podprli bomo tudi prizadevanja na svetovni ravni, vključno z agendo za trajnostni razvoj do leta 2030 in cilji trajnostnega razvoja.

Kako bomo delovali: strateški cilji

SC1 Podpora izvajanju politik in prehodom na trajnostnost

Zagotoviti znanje, ki temelji na dokazih, da bi podprli izvajanje politik in oblikovanje novih pobud za pospešitev in okrepitev prehoda na trajnostnost.

SC2 Pravočasno prispevanje k rešitvam za izzive glede trajnostnosti

Zagotoviti ciljno usmerjene prispevke, ki bi se upoštevali v politikah in javnih razpravah, z organizacijo in širjenjem znanja o odzivih, vključno z inovativnimi rešitvami za izzive, ki se pojavljajo v družbi.

SC3 Oblikovanje močnejših omrežij in partnerstev

Okrepiti svoje omrežje z dejavnejšim vključevanjem na državni ravni in sodelovati z drugimi vodilnimi organizacijami, za lažjo izmenjavo znanja in strokovnih spoznanj.

SC4 Polno izkoriščanje potenciala podatkov, tehnologije in digitalizacije

Sprejeti digitalizacijo, vključno z novimi tehnologijami, masovnimi podatki, umetno inteligenco in opazovanjem Zemlje, ki bo dopolnjevala in morebiti nadomestila uveljavljene vire informacij za boljšo podporo odločanju.

SC5 Financiranje naših skupnih ambicij

Razviti strukture, strokovno znanje in zmogljivost v vsem našem omrežju, da bi izpolnili spreminjajoče se potrebe po znanju, pri čemer bi zagotovili in povečali raznovrstnost virov, ki so potrebni za uresničitev naše skupne vizije.

Kaj bomo storili: delovna področja

Zagotovili bomo operativno znanje na petih delovnih področjih. Evropski proizvodni sektorji (vključno s kmetijstvom, gozdarstvom, ribištvom in industrijo) ter proizvodni sistemi in poraba (energija, mobilnost, hrana in stavbe) bodo obravnavani v okviru teh medsebojno povezanih delovnih področij:



Biotska raznovrstnost in ekosistemi

Ker se Evropa spoprijema s stalno izgubo biotske raznovrstnosti in degradacijo ekosistemov, si prizadeva, da bi narava znova imela pomembno vlogo v našem življenju. Ta prehod bomo spremljali ter podpirali izvajanje in vrednotenje ukrepov na tem področju, vključno z razvojem rešitev, ki bodo temeljile na naravi.



Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje

Podnebne spremembe se že dogajajo in se bodo tudi v prihodnjih desetletjih. Evropa si prizadeva doseči podnebno nevtralnost do leta 2050 ter postati odpornejša proti podnebnim spremembam in manj ranljiva glede teh sprememb. Ta prehod bomo spremljali ter podpirali razvoj, izvajanje in vrednotenje politik in ukrepov na tem področju.



Zdravje ljudi in okolje

Ocenili bomo učinke onesnaževanja okolja in spreminjajočega se evropskega podnebja na zdravje ljudi ter okrepili svoje razumevanje družbenih in demografskih dejavnikov, ki vplivajo na izpostavljenost in ranljivost evropskih državljanov. Podprli bomo evropske ambicije za ničelno onesnaževanje ter izvajanje ustreznih evropskih in nacionalnih ukrepov.



Krožno gospodarstvo in raba virov

Spremljali bomo napredek pri prehodu Evrope na krožno gospodarstvo ter dosežene okoljske in podnebne koristi. Ocenili bomo prizadevanja Evrope za zmanjšanje učinkov, ki jih povzročata potrošnja ter proizvodnja surovin, proizvodov, storitev in odpadkov v naši družbi.

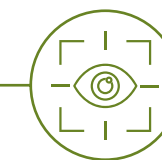


Trendi, obeti in odzivi glede trajnostnosti

Svoje ambiciozne cilje lahko dosežemo s spodbujanjem temeljitih sprememb v življenjskem slogu ter vzorcih potrošnje in proizvodnje, ki so gonilo netrajnostnih trendov. Ocenili bomo trende in obete na področju okoljskih prednostnih nalog, sektorjev, sistemov in politik ter vključili deležnike v inovacije in druge odzive, ki so potrebni za uresničitev evropskega zelenega dogovora.

VIZIJA

Vizija agencije EEA in Eioneta za leto 2030



Omogočiti trajnostno Evropo z operativnim znanjem, ki mu je mogoče zaupati, za sprejemanje informiranih odločitev o okoljskih in podnebnih prednostnih nalogah in rešitvah.

Skupna vizija za trajnostno Evropo

Naša vizija je omogočiti trajnostno Evropo z operativnim znanjem, ki mu je mogoče zaupati, za sprejemanje informiranih odločitev o okoljskih in podnebnih prednostnih nalogah in rešitvah v skladu z ambicijami evropske politike.

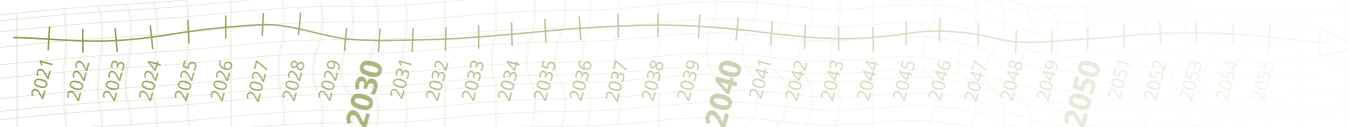
EEA in Eionet bosta skupaj ustvarila vodilno omrežje za znanje o okolju in podnebj, pri čemer bo to znanje pomembno za politiko tako na ravni Evropske unije kot na ravni držav.

Naše poslanstvo

Naše poslanstvo je oceniti podatke in informacije, da bi zagotovili ustrezen in pravočasen vpogled v napredek pri doseganju okoljskih in podnebnih ciljev trajnostnega razvoja in zelenih družbenih prehodov, ter zagotoviti stalno spremljanje za celovito izvajanje ustreznih okoljskih in podnebnih politik.

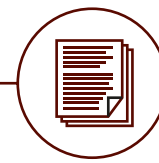
Zavedamo se, da bodo ambiciozni evropski okoljski in podnebni cilji doseženi z raznovrstnimi odločitvami in medsebojno povezanimi izbirami na različnih ravneh – na evropski, regionalni, nacionalni in lokalni ravni – ter da bomo morali sodelovati s ključnimi partnerji in drugimi organizacijami. Pri izvajanju svojih delovnih programov bomo tesno sodelovali z drugimi ponudniki znanja.

Da bi dosegli večji učinek, se bomo še naprej osredotočali na ciljno usmerjeno in pravočasno obveščanje, da bi zagotovili široko uporabo znanja med nosilci odločanja in javnostjo.



STRATEŠKI CILJ 1

Podpora izvajanju politik in prehodom na trajnostnost



Zagotoviti znanje, ki temelji na dokazih, da bi podprli izvajanje politik in oblikovanje novih pobud za pospešitev in okrepitev prehoda na trajnostnost.

Naše znanje, ki temelji na najnovejših znanstvenih dognanjih in zanesljivih podatkih, bo Evropi – Evropski uniji, njenim državam članicam ter drugim državam članicam in sodelujočim državam agencije EEA – pomagalo doseči njihove cilje politike, vključno s tistimi iz evropskega zelenega dogovora, 8. okoljskega akcijskega programa in globalnih zavez.

Evropska agencija za okolje ter Evropsko okoljsko informacijsko in opazovalno omrežje bosta:

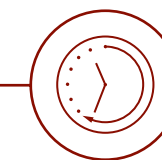
- zagotovila znanje, s katerim bosta olajšala izvajanje politik in na podlagi katerega se bodo oblikovale nove pobude za pospešitev in okrepitev prehoda na trajnostnost;
- še naprej razvijala in uporabljala svoje najrazličnejše visokokakovostne nabore podatkov z dolgimi časovnimi vrstami, ki podpirajo širok sklop okoljskih in podnebnih politik;
- zagotavljala, da bomo uporabljali najboljše razpoložljivo strokovno znanje, in sicer z vključevanjem znanstvenega odbora agencije EEA in širše znanstvene skupnosti;
- razvijala in delila znanje o ključnih trajnostnih izzivih in rešitvah v vseh sistemih, od energije, mobilnosti, hrane do grajenega okolja;
- obravnavala širše izzive in priložnosti, ki jih prehodi na trajnostnost prinašajo tako na evropski kot na nacionalni ravni, vključno z dejavniki, ki omogočajo spremembe, na primer finančni sektor in mesta;
- krepila svojo zmogljivost za prispevanje k ocenjevanju politik in ukrepov.

Prednostna naloga te strategije je, da se podpre vključevanje znanja o okolju in podnebju v politike na področju gospodarstva, prostorskega načrtovanja in socialne kohezije, vključno z boljšimi vpogledi v dinamiko na evropski in svetovni ravni ter njihovim vplivom na izvajanje politik po vsej Evropi.

V obdobju 2021–2030 bomo podprli tudi procese politike EU, kot sta evropski semester in ocenjevanje izvajanja okoljske politike, in sicer z boljšim znanjem, na primer o ključnih trendih in kazalcih, stroškovno učinkovitih praksah izvajanja in možnostih za nadgradnjo družbenih inovacij za doseganje ciljev trajnostnega razvoja.

STRATEŠKI CILJ 2

Pravočasno prispevanje k rešitvam trajnostnih izzivov



Zagotoviti ciljno usmerjene prispevke, ki bi se upoštevali v politikah in javnih razpravah, z organizacijo in širjenjem znanja o odzivih, vključno z inovativnimi rešitvami za družbene izzive.

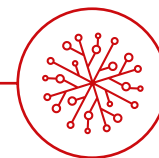
Učinek in vpliv znanja agencije EEA in njenega omrežja Eioneta bosta odvisna od naših zmožnosti in zmogljivosti, da ga ob pravem času in v pravi obliki predstavimo v ustreznih javnih in orientacijskih razpravah. V ta namen bomo:

- okrepili svojo zmogljivost, da spremljamo in opredelimo nastajajoča vprašanja ter hitro uporabimo ustrezno znanje iz svojega omrežja in znanje drugih partnerjev;
- okrepili svojo zmogljivost, da zagotovimo takojšen odziv na potrebe oblikovalcev politike po znanju;
- si izmenjali inovativne rešitve, ki se izvajajo na različnih ravneh upravljanja v evropskih državah;
- razvijali svoje znanje in ga zagotovili oblikovalcem politik in javnosti v oblikah, ki so najustreznejše za njihove potrebe, da bi olajšali širše uvajanje in uporabo tega znanja pri odločanju;
- stalno razvijali komunikacijske pristope, kanale in orodja, da bi zagotovili, da je naše znanje razumljivo, dostopno in dosegljivo vsem, hkrati pa krepili svojo zmogljivost za dejavno sodelovanje z državljani.

Raziskovalci, strokovni delavci, nosilci odločanja, organi financiranja, mesta in organizacije civilne družbe bodo sodelovali z dejavnim vključevanjem v postopke prehajanja na trajnostnost.

STRATEŠKI CILJ 3

Oblikovanje močnejših omrežij in partnerstev



Ključno je okrepiti lastno omrežje z dejavnejšim vključevanjem na državni ravni in sodelovanjem z drugimi vodilnimi organizacijami, da bi se olajšala izmenjava znanja in strokovnih spoznanj.

EEA in Eionet združujeta na stotine organizacij: evropske institucije, javne organe in raziskovalne ustanove iz vse Evrope. V naše omrežje so vključene vse države članice EU, države, ki sodelujejo v procesu pristopa k EU, in številne tretje države.

Sestavljamo edinstveno omrežje znanja, ki zanesljive podatke ter analitično in znanstveno strokovno znanje povezuje s političnimi procesi na evropski, v nekaterih primerih pa tudi na svetovni ravni. To nam omogoča izvajanje celovitih ocen, ki zajemajo najrazličnejše teme, podkrepljene pa so z zanesljivimi podatki in strokovnim znanjem.

Da bi zagotovili znanje, ki ga Evropa potrebuje za doseganje svojih ciljev trajnostnega razvoja, bomo:

- sami sebe preoblikovali v prožnejše in inovativnejše omrežje znanja, ki bo bolje povezovalo zanesljivo strokovno znanje na nacionalni ravni z znanjem na evropski ravni;
- spodbujali dejavnejše sodelovanje na državni ravni z dejavnostmi, ki vključujejo raznovrstne organe, organizacije in javnost;
- združili prizadevanja z drugimi vodilnimi omrežji, kot so omrežje agencij za varstvo okolja ter omrežja in združenja za poročanje ter znanost;
- opredelili skupnost znanja na evropski ravni in sodelovali z njo, da se zagotovi celovito izkoriščanje naložb v raziskave in inovacije v Evropi;
- opredelili nastajajoče vrzeli v znanju in proučili skupne ukrepe z ustreznimi partnerji, vključno z agencijami EU, kot so Evropska agencija za kemikalije, Evropska agencija za varnost hrane ter Evropski center za preprečevanje in obvladovanje bolezni, da bi pripomogli k odpravljanju teh vrzeli;
- še naprej krepili sodelovanje z mednarodnimi institucijami v ključnih regionalnih in svetovnih procesih, vključno z organi in konvencijami Združenih narodov, ki so povezani z obveznostmi poročanja in vprašanji skupnega interesa.

STRATEŠKI CILJ 4

Polno izkoriščanje potenciala podatkov, tehnologije in digitalizacije

Ključno je podpreti izvajanje in nadaljnji razvoj evropske politične agende, ki zajema evropsko podatkovno strategijo in digitalno agendo ter potencial masovnih podatkov, umetne inteligence in opazovanja Zemlje, za boljše zagotavljanje informacij.

Digitalne tehnologije, podatki iz novih virov in opazovanja Zemlje ter računalniške zmogljivosti so se v zadnjem desetletju razvijali hitreje kot kdaj koli prej. Ta razvoj dogodkov prinaša nove možnosti, a tudi nove izzive. Novi podatkovni tokovi na več prostorskih ravneh se vse bolj vključujejo v uveljavljene vire podatkov, ki so povezani s družbeno-ekonomskimi spremenljivkami in podatki v skoraj realnem času, pridobljenimi iz satelitskih opazovanj in opazovanj na kraju samem.

Ker pričakujemo, da se bosta ta podatkovna revolucija in digitalizacija v prihodnjem desetletju nadaljevali, bomo za izboljšanje svojega dela na področju podatkov in znanja:

- okrepili izmenjavo podatkov, avtomatizacijo ter racionalizacijo spremljanja in poročanja v vsem svojem omrežju;
- kot vodilni evropski podatkovni center za okolje zagotovili, da je vse naše podatke lahko najti, so dostopni, interoperabilni in ponovno uporabni;
- izkoristili celoten potencial storitev zagotavljanja podatkov in informacij v okviru programa Copernicus, znanosti za državljane, masovnih podatkov in umetne inteligence;
- izboljšali pravočasnost, primerljivost, razdrobljenost in vključevanje podatkov, vključno z možnostjo za primerjalno analizo;
- zagotovili stalne, na podatkih temelječe inovacije, ki so usmerjene v napredek na področju podatkovnega rudarjenja, analitike, geografskih informacijskih sistemov, vizualizacije podatkov in modeliranja za redno posodabljanje kazalcev;
- olajšali izmenjavo strokovnega znanja, tehnično podporo in racionalizacijo, ki je potrebna za boljše izvajanje obstoječih politik;
- proučiti in po potrebi oceniti medsebojne povezave med digitalizacijo ter okoljsko in družbeno trajnostnostjo.

STRATEŠKI CILJ 5

Zagotavljanje virov za naše skupne ambicije



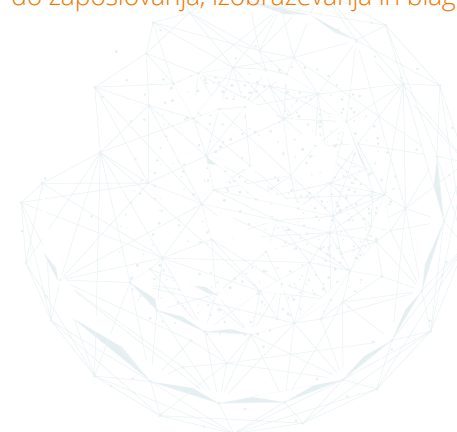
Ključno je razviti strukture, strokovno znanje in zmogljivost v vsem našem omrežju, da bi izpolnili raznovrstne in spreminjajoče se potrebe po znanju, pri čemer bi zagotovili in povečali raznolikost virov, ki so potrebni za uresničitev naše skupne vizije.

Stalen razvoj na področju znanja, tehnologije, komunikacij in praks upravljanja od organizacij in omrežij zahteva, da se prilagajajo, uvajajo inovacije v obstoječe strukture in orodja ter vlagajo v nova področja.

Da bi bili v ospredju tega razvoja in uresnili skupne ambicije, bomo:

- privabili najbolj nadarjene posameznike in vlagali v svoje osebe, da bi razvili ter ohranili kompetence in strokovno znanje, ki so potrebni za uresničitev te vizije;
- zagotovili upravljanje diverzifikacije osnove za finančna sredstva agencije EEA, tako da bo ohranila svojo institucionalno vlogo in neodvisnost;
- poiskali potrebna finančna sredstva, da bi izkoristili celoten potencial podatkov programa Copernicus, in sicer z okrepljenim mreženjem z drugimi ključnimi akterji, ki vse večje podatkovne tokove povezujejo z oblikovalci politike;
- okrepili sodelovanje agencije EEA in Eioneta v ustreznih raziskovalnih projektih EU, s čimer bomo okrepili svojo vlogo na stičišču znanosti in politike;
- proučili možnosti financiranja s finančnimi instrumenti EU, da bi svojemu omrežju omogočili, da bi po potrebi olajšalo izvajanje politike, in podprli izkustvene skupnosti;
- okrepili zmogljivosti v državah članicah in sodelujočih državah za zagotovitev, da se bo naše omrežje lahko odzivalo na spreminjajoče se potrebe in zahteve;
- podprli razvoj zmogljivosti strokovnjakov in inovacij znanja v svojem omrežju s strukturiranimi mehanizmi, na primer akademijo EEA;
- podprli strokovno znanje in zahteve, povezane s celovitim izvajanjem okoljskih in podnebnih politik in zakonodaje EU na Zahodnem Balkanu.

Da bi dosegli trajnostne prehode, bo za spodbuditev sprememb in ukrepov na ravni celotne družbe treba sodelovati na vseh področjih politik in ravneh upravljanja. To pomeni usklajeno prispevanje z različnih področij politike, od raziskav, inovacij, gospodarstva, industrije, konkurence in trgovine do zaposlovanja, izobraževanja in blaginje.



Delovna področja

Vsak od petih strateških ciljev se bo uresničeval na vseh naših delovnih področjih.

EEA in Eionet bosta imela ključno vlogo pri podpiranju okoljskih in podnebnih ukrepov v okviru evropskih politik, evropskega zelenega dogovora ter zlasti pri izvajanju 8. okoljskega akcijskega programa ter pri globalnih zavezah Evrope.

Prednostno bomo obravnavali razumevanje medsebojnih povezav znotraj teh delovnih področij in med njimi. Obravnavali bomo proizvodne sektorje (kmetijstvo, gozdarstvo, ribištvo in industrijo) ter proizvodne sisteme in porabo (energijo, mobilnost, hrano in stavbe), vključno z analizami v vseh teh sektorjih in sistemih.

1 Biotska raznovrstnost in ekosistemi



Obveščali bomo o ukrepih za varstvo biotske raznovrstnosti in obnovo ekosistemov, da se bodo lahko trajnostno uporabljali za izpolnjevanje potreb ljudi, in te ukrepe bomo ocenili. V okviru strategije EU za biotsko raznovrstnost do leta 2030 bomo podpirali dejavnosti spremljanja, poročanja in ocenjevanja, ki temeljijo na podatkih, zlasti tako, da bomo:

- prispevali k sistemom spremljanja in opazovanja, ki izboljšujejo podatkovne tokove o stanju biotske raznovrstnosti in pritiskih nanjo ter o spremembah morskih, vodnih in kopenskih ekosistemov;
- okrepili svoje razumevanje kumulativnih učinkov invazivnih vrst, onesnaženosti, podnebnih sprememb ter intenzivne uporabe in čezmerne izkoriščanja naravnih virov, biotske raznovrstnosti in ekosistemov;
- izboljšali svojo oceno osrednjih sistemskih vzrokov, ki vplivajo na biotsko raznovrstnost in ekosisteme;
- okrepili uporabo ekološke in ekonomske analitike in modeliranja, zato bomo s svojim delom na področju ocenjevanja lahko bolje podprli prakse upravljanja, ki temeljijo na ekosistemi;
- podprli pristope k naravnim rešitvam, ki so usmerjeni v varstvo, obnovo in trajnostno upravljanje ključnih ekosistemov, med drugim v okviru ukrepov za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter biogospodarstva;
- okrepili svojo podporo za učinkovito in usklajeno izvajanje medsebojno povezanih strategij EU v okviru evropskega zelenega dogovora, na primer strategije „od vil do vilic“ in strategije za ničelno onesnaževanje, ter ustreznih politik, hkrati pa bomo nadaljevali svoje delo na področju vključevanja biotske raznovrstnosti v vse gospodarske sektorje in sisteme, ki so odvisni od narave, kot je hrana.

2 Blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje



Spremljali bomo napredek Evrope pri doseganju podnebne nevtralnosti in odpornosti proti podnebnim spremembam ter podpirali razvoj, izvajanje in ocenjevanje ustreznih politik in spremljevalnih ukrepov v okviru širših evropskih ciljev trajnostnega razvoja, tako da bomo:

- zbirali in preverjali kakovost ustreznih podatkov in informacij o emisijah toplogrednih plinov ter vplivih podnebnih sprememb, ranljivosti in prilagajanju v Evropi, ter te podatke pripravljali in o njih poročali;
- analizirali in ocenjevali te podatke glede na evropske in nacionalne cilje in zaveze, povezane z blaženjem podnebnih sprememb in prilagajanjem nanje;
- spremljali izvajanje in učinke nacionalnih politik glede podnebnih sprememb ter spremljevalnih ukrepov, ki so usmerjeni v sektorje, kot so energtika, promet, stavbe, kmetijstvo, gozdarstvo in drugo rabo zemljišč;
- opredelili sinergije in kompromise med politikami za blaženje podnebnih sprememb in prilagajanje nanje ter drugimi okoljskimi vprašanji, kot so biotska raznovrstnost, onesnaženost zraka, sladkovodno in morsko okolje;
- razvijali znanje o rešitvah za okoljske in trajnostne izzive v sistemih energije in mobilnosti.

3 Zdravje ljudi in okolje



Ocenili bomo vplive onesnaženosti zraka, tal in vode, hrupa, kemikalij in podnebnih sprememb v Evropi na zdravje. Podprli bomo evropske ambicije za ničelno onesnaževanje ter razvoj, izvajanje in ocenjevanje ustreznih evropskih in nacionalnih ukrepov, pri čemer bomo:

- proučili izpostavljenost in vplive na zdravje državljanov, ki so izpostavljeni onesnaženemu okolju, kemikalijam in podnebnim spremembam v Evropi;
- ocenili koristi za zdravje in dobro počutje, ki jih lahko prinesejo čistejše okolje in zdravi ekosistemi, po drugi strani pa bomo opredelili nastajajoča tveganja in vplive na zdravje, ki so povezani z degradacijo ekosistemov;
- podprli pravočasno poročanje, obdelavo in razširjanje tematskih podatkov in informacij, ki so poročani v skladu z ustreznimi zakonodajo, ter spremljali napredek pri doseganju ciljev evropske politike;
- opredelili vplive, ki jih imajo okoljski pritiski evropskih družbeno-gospodarskih sektorjev in sistemov na zdravje, ter koristi, ki jih lahko prinesejo blažitveni ukrepi in politike;
- v skladu z načeli pravičnega prehoda iz evropskega zelenega dogovora še naprej poudarjali vlogo, ki jo lahko imajo družbeni dejavniki, vključno z družbenimi neenakostmi in vedenjem posameznikov, pri tem, da vplivajo na izpostavljenost okoljskim dejavnikom stresa in ranljivost v zvezi z njimi.

4 Krožno gospodarstvo in raba virov



Ocenili bomo napredek pri prehodu Evrope na krožno gospodarstvo ter svoje znanje o okoljskih in podnebnih pritiskih, ki jih povzročata proizvodnja in poraba surovin, proizvodov, storitev in odpadkov v Evropi. Podprli bomo izvajanje akcijskega načrta za krožno gospodarstvo ter povezanih evropskih in nacionalnih politik, pri čemer bomo:

- ocenili napredek Evrope pri prehodu z linearnega gospodarstva na krožno gospodarstvo, poudarek pa bo na ključnih vrednostnih verigah izdelkov ter inovativnih storitvah in poslovnih modelih;
- izpostavili priložnosti za izboljšanje krožnosti, vključno z recikliranjem in ponovno uporabo sekundarnih surovin, uporabo načel varne in trajnostne zasnove, ekološkimi inovacijami in dobrimi praksami, ter opredelili ovire za večjo krožnost;
- spremljali napredek pri doseganju ciljev evropske politike na področju preprečevanja odpadkov in trajnostnega ravnanja z njimi;
- z evropskega in svetovnega vidika ocenili, kako potrošnja in proizvodnja v Evropi vplivata na okolje in podnebje, poudarek pa bo na sektorjih, ki zahtevajo veliko virov, ter medsebojnih povezavah med krožnim gospodarstvom, pobudami za razogljčenje in biogospodarstvom.

5 Trendi, obeti in odzivi glede trajnosti



Z ocenjevanjem sinergij in kompromisov, ki so potrebni, da se lahko hkrati uravnotežijo okoljski, gospodarski in družbeni cilji, bomo zagotovili podatke za razprave o izzivih glede trajnostnosti in prehodih nanjo, tako da bomo:

- ocenili trende in možnosti za trajnostnost v Evropi in po svetu, povezane z vsemi okoljskimi in podnebnimi prednostnimi nalogami, sektorji, sistemi in politikami, da bi zagotovili podatke za poročila o stanju evropskega okolja in napovedih zanj za leti 2025 in 2030;
- podprli okvire za spremljanje na podlagi kazalcev, ki prispevajo k napredku pri vseh prednostnih nalogah politik EU, zlasti 8. okoljskem akcijskem programu, pregledu izvajanja okoljske politike in evropskem zelenem dogovoru;
- skupaj z državami prispevali k spremljanju in ocenjevanju napredka pri vseh okoljskih in podnebnih prednostnih nalogah, pri čemer bomo upoštevali agendo Združenih narodov za trajnostni razvoj do leta 2030 in cilje trajnostnega razvoja;
- ocenili soodvisnost med družbenimi, gospodarskimi in okoljskimi razsežnostmi ter razsežnostmi upravljanja na področju trajnostnosti, vključno z dejavniki sprememb, pozitivnimi sinergijami in negativnimi zunanjimi dejavniki;
- sodelovali s ključnimi partnerji v pomembnih procesih EU, ki so povezani s strateškimi predvidevanji in deležniki, da se pridobijo vpogledi in operativno znanje glede načina prehoda na trajnostnost;
- podprli razvoj znanja o sistemskih prehodih, kot so sinergije, tveganja, inovacije, vključevanje politik in skladnost politik, s poudarkom na mestih in finančnem sektorju;
- ocenili, kako lahko trajnostno financiranje spodbudi prizadevanja, da bi se v okviru načrtov za okrevanje po pandemiji in spreminjajočega se makroekonomskega okolja trajnostnost dosegla.

Delovna področja



